

Lausunto

31.01.2022

Asia: VN/4118/2019

Lausuntopyyntö parlamentaarisen ohjausryhmän ja asiantuntijatyöryhmän mietinnöstä, luonnos hallituksen esitykseksi avoimuusrekisterilaiksi

Lausunnonantajan lausunto

Kannatatteko avoimuusrekisterin perustamista Suomeen?

Kyllä

Mikä esillä olevista kolmesta avoimuusrekisterin soveltamisalavaihtoehdosta tulisi valita (eli mihin tahoihin kohdistuvaa lobbausta ilmoitusvelvollisuuden tulisi koskea)?

Koko valtionhallinto

Yleiset huomiot esityksestä

Kyseessä on erittäin tärkeä ja kannatettava uudistus, koska läpinäkyvyys vahvistaa luottamusta demokratiaan ja yhteiskunnan kantaviin rakenteisiin ylipäätään. Haluamme kiittää myös siitä, että valmistelu on ollut poikkeuksellisen avointa ja osallistavaa. Lisäksi panostus tutkimukseen ansaitsee kiitokset.

Tavoitteena tulee olla mahdollisimman laaja soveltamisala, joka ajan oloon käsittäisi myös kunnat, hyvinvointialueet ja virastot. Lisäksi on tarpeen ulottaa rekisteröinti muihinkin kysymyksiin kuin suoraan lainvalmisteluun ja budjettivaltaan.

Esitämmeikin, että ensi vaiheessa lakia sovellettaisiin koko valtionhallintoon. Lisäksi päätökseen tulee sisältyä suunnitelma siitä, miten ja koska rekisterin toimintaa arvioidaan. Tämä loisi pohjan seuraaville askelille soveltamisalan laajentamisessa.

Työmäärän ja relevanssin kannalta on tärkeää saada kerättyä riittävästi dataa, jotta siitä on hyötyä esimerkiksi tutkimukselle. Rekisteröintiä ei kuitenkaan pidä edellyttää niin paljon, että

hallinnoinnista tulisi kohtuutonta. Esitetty malli sopii alkutilanteeseen kohtuullisen hyvin. Tähän voidaan tehdä tarvittaessa tarkennuksia, kun kokemusta kertyy ja toimintaa on analysoitu.

Implementoinnin sujuvuuden ja motivoinnin kannalta on tärkeää, että neuvottelukunta aloittaa työnsä jo ennen kun rekisteri otetaan käyttöön. Neuvottelukunnan keskeinen tehtävä on muotoilla periaatteet hyville edunvalvontakäytännöille. Toivomme, että ohjeistuksen valmistelu tapahtuu yhtä avoimessa ja osallistavassa hengessä kuin valmistelu tähänkin asti. Siinä myös VEN on mielellään mukana.

Viestinnän eettisen neuvottelukunnan taustayhteisöjä ovat ProCom ry, Marketing Finland, Viesti ry ja Julkisen alan tiedottajat JAT ry. Yhdessä ne edustavat noin 5000 viestinnän ammattilaista Suomessa. Heistä monen tehtäviin kuuluu myös vaikuttajaviestintä ja lobbaaminen. Neuvottelukunta ylläpitää viestinnän eettisiä periaatteita ja arvioi viestinnän eettisyyttä niitä vasten.

Sihvola Päivi
Viestinnän eettinen neuvottelukunta VEN